

РЕЦЕНЗІЯ

Ангелової Ангеліни Олегівни, доктора філософських наук, доцента,
доцента кафедри театрознавства Київського національного університету
театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого

на дисертацію Фена Баоцзяна

«ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК БАЛЕТНОГО ТЕАТРУ В КИТАЇ»,

подану до захисту на здобуття ступеня доктора філософії за

спеціальністю

026 «Сценічне мистецтво»,

галузь знань 02 Культура і мистецтво

1. Актуальність теми дослідження.

Багатополярність сучасного світу, викликана переважно процесом глобалізації різних аспектів економіки та культури, актуалізує проблему взаєморозуміння різних за типом та походженням мистецьких систем. З іншого боку, вивчення національних особливостей певної культурно-мистецької галузі є неможливим без врахування загальносвітового контексту. Питання синтезу, впливу, взаємозбагачення різних культур є особливо актуальним для розбудови активного діалогу між східною та західною цивілізаціями. У цьому сенсі наукове осмислення організаційно-творчих засад балетного мистецтва в Китаї, реалізоване в поданій на захист дисертаційній роботі Фена Баоцзяна, є містком до розуміння китайського досвіду успішної інтеграції в глобальну культуру за умов збереження національної самосвідомості, що є надзвичайно важливим для української культури, яка прагне, з одного боку, збереження ідентичності, з іншого – виходу з орбіти пострадянської культури в західно-європейський та світовий цивілізаційний простір.

2. Наукова новизна результатів дисертації.

Проблема еволюції балетного мистецтва Китаю від чужорідного, екзотичного для далекосхідного регіону явища до потужного мистецького феномену світового рівня ще не висвітлювалася в українському мистецтвознавстві. Тому подана на захист робота, яка враховує особливості культурно-історичного процесу та специфіку національного китайського менталітету, є потужним проривом у дослідженні означеної проблематики.

Наукова новизна дисертації обумовлена широким історичним і соціально-економічним контекстом дослідження: дисертант систематично та послідовно оцінює творчий розвиток китайського балету, реконструює та вибудовує організаційні моделі окремих труп і театральних колективів, зрештою, на підставі великої кількості опрацьованих матеріалів приходиться до виведення загальних принципів функціонування балетного театру в Китаї. Окрім того, автор дисертації вводить до наукового обігу додаткові факти, які значно розширюють розуміння умов та особливостей розвитку культури в Китаї. Саме тому результати наукового дослідження Фена Баоцзяна є важливим надбанням для української академічної спільноти.

3. Теоретичне і практичне значення результатів дисертації.

Теоретичне значення отриманих результатів дисертаційної роботи Фена Баоцзяна полягає у здійсненому відборі, систематизації та інтерпретації тих матеріалів і даних, які розкривають історичні, теоретичні, організаційні аспекти розвитку китайського балетного театру, висвітлюють проблеми репертуарного пошуку, театральної практики, кадрової підготовки, театрального менеджменту та маркетингу. Окрім того, дисертант чітко формулює теоретичну базу дослідження, наводячи не лише енциклопедичні, а й авторських дефініції таких важливих понять як «балетна школа», «національне балетне мистецтво», «хореодрама», «хореографічний симфонізм» тощо. Значущим є те, що здобувач,

досліджуючи середовище, в якому розвивалося балетне мистецтво, розводить поняття китайського класичного та китайського народного танцю. Послідовним, аргументованим та виваженим є підхід до періодизації розвитку китайського балету. Тут Фен Баоцзян враховує здебільшого політико-соціальні чинники, які визначали стан, тематику, жанровість, образність усього китайського мистецтва, ступінь його відкритості до іноземних впливів і запозичень. Всі ці позитивні здобутки поданої на захист дисертації важливі не лише для української синології, а й можуть слугувати стандартом добросчесного академічного підходу до дослідження теми.

Практичне значення одержаних результатів полягає у потенціальному використанні матеріалів дисертації для викладання навчальних дисциплін «Історія світової культури», «Історія театру», «Історія та теорія хореографічного мистецтва», «Організація театральної справи» тощо. Також результати дисертаційного дослідження будуть у нагоді при написанні енциклопедичних та фахових наукових статей, дипломів, дисертацій, довідників, підручників і т. ін.

4. Наукова обґрунтованість результатів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукова обґрунтованість основних положень і висновків дисертації обумовлена ретельним опрацюванням теоретичної та джерельної бази дослідження, що складається з достатньої кількості матеріалів, опублікованих китайською, англійською, українською мовами. Наведені в дисертації дані мають відповідні посилання на джерела інформації, водночас усі узагальнення, міркування, висновки автора відрізняються самостійністю та аргументованістю суджень.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Робота написана із застосуванням загальних і спеціальних наукових методів, що використані автором свідомо та доцільно. Так, аналітичний метод став у нагоді для пошуку, відбору та вивчення наукової літератури, уточнення й систематизації термінів і понять, важливих для формування концепції дисертаційної роботи; історичний та історико-генетичний застосовано для з'ясування генезису балетного мистецтва в Китаї, його формування в контексті загального розвитку національної та світової хореографії. Для дослідження творчого розвитку китайського балетного театру Фен Баоцзян звернувся до методів спостереження, історичної реконструкції, жанрового та змістовного аналізу, семіотичного осмислення. Для окреслення загальної картини організаційного розвитку китайського балету та написання висновків задіяно компаративний метод, а також метод систематизації та узагальнення наукового матеріалу. Обрана автором методологія була доречною і функціональною, про що свідчать результати дослідження та повноцінне виконання поставлених наукових завдань.

6. Апробація результатів дисертації. Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових публікаціях.

Дисертантом Феном Баоцзяном представлено п'ять одноосібних наукових праць, із яких три опубліковано у фахових виданнях категорії «В», затверджених МОН України, дві – у зарубіжних періодичних виданнях. Наукову апробацію результатів дослідження засвідчує 8 публікацій у збірниках опублікованих матеріалів наукових конференцій. Оприлюднення основних положень дисертації є достатньо повним і вичерпним, відображає провідні ідеї та результати дослідження.

7. Структура та зміст дисертації, її самостійність, завершеність, відповідність вимогам щодо оформлення й обсягу.

Структура дисертації обумовлена предметом дослідження, відображає послідовний та систематичний підхід до його вивчення й

висвітлення. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів з окремими висновками до кожного з розділів, загальних висновків, переліку використаних джерел. Зміст дисертації викладено цілісно та аргументовано. Висновки свідчать про досягнення мети і розв'язання поставлених завдань.

8. Дотримання академічної доброчесності у дисертації та наукових публікаціях. Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

У дисертаційній роботі Фена Баоцзяна не виявлено порушень академічної доброчесності. Висновки рецензента підкріплено електронною перевіркою дисертації на плагіат. Використані ідеї та факти оформлено автором згідно з відповідними стандартами цитування та посилання. Список використаних джерел є вичерпним, відповідає змісту дисертаційної роботи, робить її науково обґрунтованою.

9. Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

В дисертації дуже добре означені перспективні напрями оптимізації організаційно-творчої діяльності балетного театру Китаю, водночас, на нашу думку, бракує аналізу культурно-мистецьких процесів у сфері балетного театру в численних китайських діаспорах, насамперед у Сінгапурі та Малайзії, в контексті їх зв'язків з балетним мистецтвом Китайської народної республіки. Видається важливим додати цей аспект до подальших досліджень. Також у тексті роботи наявні поодинокі коректорські неточності.

Варто зауважити, що виявлені недоліки не мають систематичного характеру та в цілому не знижують якість поданого до захисту наукового дослідження.

10. Загальний висновок і оцінка дисертації.

Дисертація Фена Баоцзяна «Організаційно-творчий розвиток балетного театру в Китаї» є завершеним, самостійним, актуальним

дослідженням, виконаним на високому науковому рівні відповідно до вимог «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами). На нашу думку, її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 026 Сценічне мистецтво.

Рецензент:

доктор філософських наук, доцент,

доцент кафедри театрознавства

Київського національного університету

театру, кіно і телебачення

імені І. К. Карпенка-Карого

А. О. Ангелова